

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת אורית פרקש הכהן

5039/25/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – חישוב התגמול לעצמאים בשירות מילואים), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 273 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 273, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
"ד) על אף האמור בחוק זה, עובד עצמאי שבשל שירותו במילואים עסקו לא הניב הכנסה, או שנגרמו לו הפסדים או הכנסתו קטנה בשל שירות המילואים, לא יחויב בהחזרת תגמול שקיבל שחושב לפי ההכנסה שבעדה שילם מקדמה על חשבון דמי הביטוח."
בסעיף 274 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א)" ואחריו יבוא:
2. תיקון סעיף 274 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 274, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
"ב) על אף האמור בחוק זה, עובד עצמאי שבשל שירותו במילואים עסקו לא הניב הכנסה, או שנגרמו לו הפסדים או הכנסתו קטנה בשל שירות המילואים, לא יחויב בהחזרת תגמול שקיבל שחושב לפי ההכנסה שבעדה שילם מקדמה על חשבון דמי הביטוח."

דבר הסבר

מטרת הצעת החוק היא להגן על עצמאים המשרתים במילואים מפני דרישה להחזיר תגמולים, הנובעת מהפסדים כלכליים שנגרמו להם במהלך תקופת שירותם במילואים. המדינה מכירה בחשיבות השירות הצבאי, ויש להבטיח כי עצמאים לא ייפגעו כלכלית עקב שירותם ולא יחויבו להחזיר כספים בעת שהעסק שלהם אינו מייצר הכנסה.

הצעת החוק באה על רקע תופעה שלפיה עצמאים, המהווים עמוד שדרה חיוני בכלכלה הישראלית, מוצאים את עצמם מתמודדים עם חובות כספיים משמעותיים לאחר שירות מילואים ממושך. במהלך שירות זה, רבים מהם נאלצים להפסיק את פעילותם העסקית או להפחיתה באופן דרסטי, מה שמוביל להפסדים כלכליים משמעותיים ולעיתים אף להשבתת העסק כולו.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

המוסד לביטוח לאומי משלם תגמול מילואים על בסיס חישוב של הכנסות ממוצעות צפויות, ואולם בסיומה של השנה, חישובים שנתיים הכוללים את החודשים שבהם העצמאי שירת במילואים שבהם לא הייתה הכנסה בפועל, מצביעים על הכנסה ממוצעת נמוכה יותר ומובילים להפחתת התגמול. במקרים רבים, עצמאים נדרשים להחזיר כספים למוסד לביטוח לאומי בשל הפער בין ההערכות החודשיות לבין ההכנסות האמתיות שהתבררו בסוף השנה. כך, התגמול על שירות המילואים הופך לנטל כלכלי, במקום להיות מנגנון פיצוי ותמיכה, והשירות למדינה הופך לעונש כלכלי המסכן את פרנסתם ואת קיומם הכלכלי של העצמאים המשרתים במילואים.

הצעת החוק נועדה להגן על העצמאים המשרתים את המדינה בשירות מילואים באומץ ובמסירות, כדי שהחישובים בסוף השנה לא יובילו לחיוב כספי בלתי הוגן, על ידי ביטול הדרישה להחזר חובות בשל תגמול ששולם בעד תקופות שבהן ההכנסה ירדה באופן דרסטי עקב שירות המילואים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז בחשוון התשפ"ה (18.11.2024)